

شبکه‌مسی جمع‌آوری می‌شود

شبکه‌مسی تا پنج سال آینده به طور کامل جمع‌آوری می‌شود. داود زارعیان معاون ارتباطات شرکت مخابرات گفت: «قسمت مهم جمع‌آوری شبکه‌مسی و مهاجرت به بستر فیبر نوری در سال‌های ۱۴۰۴ و ۱۴۰۵ اتفاق خواهد افتاد.» او با اشاره به اینکه ۱۱ شرکت مجوز اجرای پروژه فیبر نوری را دارند، افزود: با این تعداد شرکت بحث انحصار مطرح نیست؛ بر خلاف پروژه شبکه‌مسی که شرکت‌ها صد درصد به مخابرات وابسته بودند بنابراین اکنون برای اجرای فیبر نوری رقابت کامل حکمفرماست. زارعیان با اعلام اینکه با پیاده‌سازی فیبر نوری در نظر داریم تا سرعت مدنظر کاربران را تأمین کنیم، گفت: «حتی اگر شرکتی خواهان ورود به این پروژه باشد امکان آن از طریق راه‌هایی همچون سرمایه‌گذاری مشترک برای همکاری وجود دارد.» سرپرست اداره کل ارتباطات و روابط عمومی شرکت مخابرات ایران از اینکه نارضایتی مردم از فیلترینگ و کاهش کیفیت اینترنت متوجه مخابرات می‌شود، گلایه کرد و گفت: «فیلترینگ، کیفیت اینترنت را کاهش می‌دهد اما مردم ما را مقصر می‌دانند.»

رشد اقتصاد منفی شد

براساس اعلام مرکز آمار، محصول ناخالص داخلی (GDP) به قیمت ثابت سال ۱۴۰۰ در سه ماهه اول سال امسال به رقم ۲۴ هزار و ۲۷۰ میلیارد ریال با نفت و ۱۸ هزار و ۶۴ میلیارد ریال بدون احتساب نفت رسیده است که نشان از رشد ۰/۱- درصدی محصول ناخالص داخلی با نفت و ۰/۴- درصدی محصول ناخالص داخلی بدون نفت در سه‌ماهه اول سال ۱۴۰۴ دارد. محصول ناخالص داخلی (GDP) به قیمت ثابت سال ۱۴۰۰ در سه ماهه اول سال قبل با نفت ۲۴ هزار و ۳۰۲ میلیارد ریال و بدون نفت ۱۸ هزار و ۱۴۳ میلیارد ریال بوده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که در سه ماهه اول سال جاری رشته فعالیت‌های گروه کشاورزی رشد ۲/۷-، گروه صنایع و معادن ۰/۳- و گروه خدمات ۰/۵ درصد نسبت به سه ماهه اول سال ۱۴۰۳، رشد داشته است. محاسبات فصلی در مرکز آمار ایران در قالب ۱۸ بخش اصلی متشکل از ۵۰ رشته فعالیت بر مبنای طبقه‌بندی ISIC.Rev۴ انجام می‌شود که بر این اساس گروه کشاورزی شامل زیربخش‌های زراعت و باغداری، دامداری، جنگل‌داری و ماهیگیری، گروه صنایع و معادن شامل زیربخش‌های استخراج نفت خام و گاز طبیعی، استخراج سایر معادن، صنعت، تأمین آب و برق، توزیع گاز طبیعی و ساختمان است.

صنعت درگیر کمبود ارز و انرژی است

چالش‌های ارزی، افزایش تعرفه برق، بحران گاز و برق و همچنین ضرورت تأمین مایحتاج خانوارها از مشکلات حوزه تولید است. به گزارش ایسنا، سعید شجاعی معاون برنامه‌ریزی و توسعه محیط کسب‌وکار وزارت صمت، در خصوص موضوع اسنپ‌ک به شرایط روانی بازار اشاره و اظهار کرد: بحث اسنپ‌ک و شرایط اخیر، بیشتر بار روانی دارد، اما برای هر سناریو از جمله سناریوهای بدبینانه، پیش‌بینی‌های لازم در حوزه حمل‌ونقل، موجودی انبارها و تقسیم اقلام انجام شده تا کالاهای اساسی خانوار بدون وقفه تأمین شود و خطوط تولید کشور فعال بماند. او افزود: فرآیند بررسی موضوع در کمیسیون زیربنایی دولت ادامه دارد و کارگروهی نیز در وزارت صمت شکل گرفته است. تا هفته آینده مواد مشمول تمدید در قالب مصوبه دولت مشخص خواهد شد. به گفته شجاعی طی چهار سال اخیر تعرفه برق ۳۲۰ درصد افزایش یافته است؛ به‌طوری‌که نرخ هر کیلووات‌ساعت از حدود ۲۰۰ تومان در سال ۱۴۰۰ به ۹۹۷ تومان در سال جاری رسیده و صنایع در عمل سه برابر این نرخ را پرداخت می‌کنند.

اقتصاد در ریسک مجازات

عکس: Getty Images

پیشنهاد کارشناسان برای حرکت به سمت خروج از بحران اقتصادی

می‌شود. طولانی شدن صف‌های فروش و کاهش سوددهی شرکت‌های صادرات‌محور برای تحلیلگران بورس قابل انتظار است؛ به‌طوری‌که برخی کاهش ارزش بازار سرمایه را تا ۶۵ میلیارد دلار تخمین می‌زنند که می‌تواند به اعتماد عمومی در حوزه اقتصاد آسیب دوباره بزند.

زورود نقدینگی به سمت بازارهای موازی مثل ارز، طلا، سکه و حتی ارزهای دیجیتال و افزایش ریسک سیستماتیک بازار هم بدیهی به نظر می‌رسد.

قیمت کالاهای وارداتی و مواد اولیه افزایش پیدا می‌کند و به دنبال آن قدرت خرید خانوارها کاهش یافته و جمعیت مردم زیر خط فقر رشد بیشتری پیدا می‌کند. بیکاری به دلیل تعطیلی برخی صنایع، کاهش تولید سرمایه‌گذاری، به‌صورت قابل اعتنایی افزایش می‌یابد.

سیستم بانکی برای مبادلات بین‌المللی ناکارآمد می‌شود و انتقال ارز بسیار دشوار خواهد بود. ریسک سرمایه‌گذاری و نااطمینانی آینده افزایش یافته، فرار سرمایه رخ می‌دهد و تجارت خارجی کشور به شدت محدود می‌شود.

اقتصاد ایران بیشتر به سمت غیررسمی شدن و استفاده از روش‌های دور زدن تحریم‌ها تمایل بیشتری پیدا می‌کند. تحریم‌های جدید حتی تبادلات علمی را هم محدود می‌کند و فرصت‌های مطالعاتی برای پژوهشگران کاهش جدی می‌یابد.

تمام آنچه به آن اشاره شد و بسیاری از تبعات ریز و درشت دیگری که به آن اشاره شد، تحت تأثیر تحریم‌ها در بیش از یک دهه گذشته در اقتصاد ایران اتفاق افتاده و با فعال شدن مکانیسم‌ها فقط شدت بیشتری می‌گیرد که بخش مهمی از این تشدید تبعات، به دلیل ترس اقتصاد ایران و جهان از قطعنامه‌ها و ریسک مجازات بعد از آن است و بخشی از آن به سوءاستفاده مالی کشورها از ایران با نام چماق ماشه برمی‌گردد.

شاید در طول هفت روز مهلت دوباره‌ای که به ایران داده شده، اتفاق جدیدی بیفتد و ماشه فعال نشود ولی اگر این فرصت هم از دست برود شاید بتوان با روش‌هایی، از وقوع برخی از این پیامدها جلوگیری کرد. تعدادی از کارشناسان اقتصادی در گفت‌وگو با روزنامه هم‌پهن پیشنهادتی به دولت و حاکمیت دارند که خارج از مباحث دیپلماسی و روابط بین‌المللی بتوان تا حدودی اقتصاد را از افتادن در ورطه بحران عمیق‌تر، ننگه‌داشت.

▼ حکمرانی اقتصادرانی را تغییر دهیم

وحید شقاقی شهری کارشناس اقتصادی در گفت‌وگو با هم‌پهن اظهار کرد: از یک طرف اروپا کاملاً گوش به فرمان آمریکا است و از طرف دیگر چین هنوز به قدرت رویارویی با آمریکا نزسیده و نمی‌خواهد وارد مجادلات سیاسی - اقتصادی با آمریکا شود. روسیه نیز در حال حاضر در گرداب اوکراین و اروپا گرفتار شده و خود درگیر تحریم‌های شدیدی است که اقتصاد روسیه را به شدت گرفتار کرده است. در چنین فضایی آمریکا با حضور ترامپ به همراه کنگره و سنایی که هر دو جمهوری خواه هستند؛ عرصه را بیش از پیش بر ایران تنگ کرده است. چنین اتفاقی یعنی اینکه هر سه نهاد دست جمهوری خواهان باشد بسیار نادر است. اما این اتفاقی است که افتاده و یک قدرت بی‌اندازه به ترامپ داده است.

او اضافه کرد: در اسرائیل جناح راست افراطی بر سر کار است و ما گرفتار فرد راست افراطی به نام نتانیاهو شدیم که حیات و دوام نتانیاهو بر تشنج و ناآرامی بنا شده و اصلاً محبوبیت او در مقوله ناآرامی جست‌وجو می‌شود. ما امروز در چنین مخمصه بین‌المللی گرفتار شده‌ایم. به جز فضایی که در جهان حاکم است در داخل نیز شرایط بسیار عجیبی وجود دارد. در هیچ دوره‌ای ما به این شدت ناترازی‌های متعدد اقتصادی به صورت هم‌زمان نداشتیم. ممکن بود در دوره‌های مختلفی یک ناترازی یا چالش وجود داشته ولی امروز که من و شما صحبت می‌کنیم ۸ بحران به‌طور هم‌زمان با شدت کم و زیاد وجود دارد. شقاقی شهری ادامه داد: بحران بانکی، بحران آب که بحران فرو نشست زمین و ریزگردها را به دنبال آورده است همگی سر برآورده است؛ همچنین بحران صندوق‌های بازنشستگی، بحران برق، بحران گاز، چالش ناترازی بزمین، بحران ناترازی بودجه و نهایتاً بحران تورم

بالا. امسال هشتمین سالی است که تورم بالا را به صورت پی‌درپی و پیوسته تجربه می‌کنیم. در هیچ دوره‌ای ما هشت سال پی‌درپی تورم بالا را تجربه نکرده بودیم. در ۱۰۰ سال اخیر نهایتاً بیش از دو یا سه سال، تورم بالا به درازا کشیده بود ولی در دوره کنونی، هشت سال به‌طور مستمر تورم بالا داریم. این بحران‌ها که واقعاً بی‌سابقه است با هم هم‌زمان شده و اثرات آن نیز در کسری‌های بودجه دولت سرریز شده است. در نهایت نیز این شرایط به شکل نارضایتی‌های عمومی در داخل خود را نشان می‌دهد. این اقتصاددان توضیح داد: این بحران‌ها با اتمام دوره ۱۰ ساله برجام هم‌زمان شده و عملاً موجب فعال شدن مکانیسم ماشه شده است. از قبل هم قابل پیش‌بینی بود که طرف غربی دنبال فعال کردن اسنپ‌ک است تا تحریم‌های سازمان ملل برگردانده شود. اروپایی‌ها با چراغ سبز آمریکا دنبال فعال کردن مکانیزم ماشه هستند.

شقاقی شهری با بیان اینکه کنار هم قرار گرفتن وضعیت بین‌المللی، بحث تحریم‌ها و مکانیسم ماشه، هم‌زمان با بحران‌ها و ناترازی‌های درون کشور، شرایط بسیار سختی را ایجاد کرده است، گفت: مسئله بین‌المللی ما واقعاً حل‌شدنی نیست. این به معنای عدم خواست و تلاش دولت برای حل نکردن مشکل نیست. امروز هم شورای عالی امنیت ملی و هم تمام ارکان دولت می‌خواهند اجرای مکانیسم ماشه به تعویق بیفتد و به دنبال راهکارهایی برای تنش‌زدایی هستند ولی واقعیت این است که طرف غربی، دست بالا دارد و هیچ قصدی برای تنش‌زدایی ندارد. او تصریح کرد: طرف مقابل از اقتصاد ایران به دردت یا نادرست ارزیابی دارد. ارزیابی از نظر آنها نشان می‌دهد که اقتصاد ایران به شدت ضعیف شده و اگر فشار بیشتری بر اقتصاد ایران بیاید، ایران ناگزیر به پذیرش خواسته‌های طرف مقابل می‌شود. هدف آنها نیز مشخص است. راهبرد آمریکا و اروپا کلنگی کردن اقتصاد ایران است. وقتی اقتصاد ایران کلنگی شود، هم عربستان، هم ترکیه و هم رژیم اشغالگر سود می‌برند. همچنین چین و روسیه نیز از این اتفاق منتفع می‌شوند و آمریکا و اروپا نیز به خواست خود می‌رسند. به عبارت دیگر همه جهان از کلنگی شدن اقتصاد ایران سود می‌برند. بنابراین یک اجماع کلی بر سر کلنگی شدن اقتصاد ایران وجود دارد. تنها خسران‌دیدگان این وضعیت، مردم ایران هستند. با تضعیف اقتصاد ایران، فقر مردم بیشتر می‌شود. شقاقی شهری بیان کرد: من معتقدم نتیجه‌ای از مذاکرات حاصل نخواهد شد. بنابراین ما باید حداقل در درون اقتصاد ایران دست به اصلاحات اساسی بزنیم. حکمرانی اقتصادی که ما امروز در ایران داریم جز وخیم‌تر شدن بحران‌های اقتصادی هیچ عایدی دیگری نخواهد داشت. حکمرانی کنونی بر یک اقتصاد رانتی نفتی دولتی و شبه‌دولتی مبتنی است که جز خسارت پیامد دیگری نخواهد داشت؛ یعنی خود این رفتار حکمرانی اقتصادی ما هم راستا با سیاست‌های کلنگی کردن اقتصاد ایران است.

به گفته او برای تغییر وضعیت لازم است این هم‌راستایی را به هم بزنیم. سیاست‌های ما نباید با خواست مجموع کشورهای جهان که بشماره کردم؛ چه در غرب و چه در شرق هم‌راستا باشد. حکمرانی اقتصادی باید تغییر کند و از رویکرد مبتنی بر توزیع رانت و تفکرات دولتی و شبه‌دولتی‌ها به سمت رقابت و حضور بخش خصوصی برود. یعنی ما باید دست‌کم در درون اقتصاد ایران به سمت تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد ملی، بهبود محیط کسب و کار، رانت‌زدایی، تحول نهادهای مالی به نفع بخش خصوصی و تغییر ریل حکمرانی اقتصاد پیش برویم. در جهت توسعه بخش خصوصی باید تغییر جهت اساسی صورت گیرد و اجازه دهیم بخش خصوصی که همان مردم هستند در این اقتصاد حاکم شوند.

باید اجازه دهیم بخش خصوصی وارد اقتصاد شده و بتواند با ایده‌های نو، خلاقیت، نوآوری و منابع مالی، اقتصاد را متحول کند. امروز تعداد زیادی از ایرانیان خارج از کشور در صورت تسهیل شرایط سرمایه‌گذاری حاضر هستند در ایران سرمایه‌گذاری کنند. برای بازگشت سرمایه‌گذاران، به تقویت رقابت‌پذیری اقتصاد ملی، بهبود محیط کسب و کار، حذف رانت‌ها و دخالت نهادهای مختلف نیاز داریم. باید از بخش خصوصی حمایت کنیم و مالکیت بخش خصوصی را ارزشمند بدانیم تا بخش خصوصی فعال شود. نمی‌خواهم بگویم با این کار اثرات تحریم خنثی می‌شود اما دست‌کم می‌توان بخشی از مشکلات را کاهش داد.